



## VEIKLA

# Etinės dilemos

## PASIRINKITE ETINĖS DILEMOS ISTORIJĄ

### Etinė dilema - SPORTAS

#### KONTEKSTAS

Jūsų komanda "Panem" (futbolo, krepšinio, tinklinio ar tinklinio komanda...) laimi prieš varžovus "Circenses".

#### 1 ŽINGSNIS

Per pertraukos metu (pertraukos viduryje, kėlinio pabaigoje, seto pabaigoje...) jūsų treneris paprašo visos komandos pralaimėti rungtynes, pareikšdamas, kad jau susitarė su "Circenses" treneriu.

- Kaip elgiatės?
- Kaip manote, kaip elgsis kiti jūsų Panemo komandos nariai?

#### 2 ŽINGSNIS

Jūsų sesuo / brolis / geriausias draugas iš tikrųjų žaidžia varžovų komandoje "Circenses". Panem pergalė nieko neprideda prie reitingo, o Circenses pergalė užkirstų kelią jų išskritimui į žemesnę lygą. Jūs žinote, kad pralaimėjimo atveju jums rūpimas žmogus labai apgailestautų.

- Ar kas nors pasikeistų jūsų elgesyje?

#### 3 ŽINGSNIS

Įmušę įvartį arba pelnę kelis taškus turite galimybę laimėti "geriausio metų žaidėjo" titulą. Jūs . suvokti trenerio prašymą kaip tiesioginę žalą jums.

- Kaip elgiatės?

#### 4 ŽINGSNIS



Circenses pergalė reikštų Populus iškritimą į žemesnę lygą - komanda, kuriai šis aljansas nepelnytai ir nepelnytai pakenktų. Tačiau jūsų komanda turi nebaigtų reikalų su "Populus", nes "Populus" praeityje baisiose rungtynėse nugalėjo "Panem".

- Kaip elgiatės?
- Kaip, jūsų manymu, turėtų elgtis jūsų komanda?



## Etinė dilema - Mokykla

### KONTEKSTAS

Esate 17-metis paauglys, einantis į mokyklą.

#### 1 ŽINGSNIS

Matematikos testo metu matote, kaip Lu prašo Aleksa perduoti jiems lygties rezultata. Tai vyksta mokytojui nepastebint.

- Ką darote?

#### 2.1 ŽINGSNIS

Jūs žinote, kad Lou prašo Aleksa ne iš nuoširdžios draugystės, o dėl pinigų. Iš tikrųjų Aleksas siūlo imti 20 eurų už tai, kad visiems pateiktų sprendimus.

- Ką darote?

#### 2.2 ŽINGSNIS

Jūs žinote, kad Lou smurtauja ir tyčiojasi: vargšas Aleksas yra jų patyčių auka. Jei jie nepateiks sprendimo, bus sumušti. Dažnai Lou smurtauja ir prieš jus. Galbūt pagaliau atėjo tinkamas metas nutraukti Lou teroro viešpatavimą.

- Ką darote?

#### 3 ŽINGSNIS

Mokytojas, nesuprasdamas situacijos, nusprendžia nubausti trečiąjį mokinį Tonį, kuris sėdi tarp Lu ir Aleksa. Mokytojas atima iš Tonio namų darbus, kol jie nespėjo jų užbaigti, taip padarydamas žalą.

- Ką darote?

#### 4 ŽINGSNIS

Jums labai reikia testo sprendimo, nes turite rimtų problemų: jei neišlaikysite, rizikuojate būti išmestas. Tau šauna į galvą mintis, kad galėtum pagrasinti Lou ir Aleksui, jog viską papasakos mokytojui, jei jie neperduos lygties ir tau.



- Kaip elgtumėtės atsižvelgdami į šią mintį?

## Etinė dilema - MUSIC

### KONTEKSTAS

Jau daugelį metų grojate grupėje "Pånneskin". Grupė "Pånneskin" dalyvauja vietinėje perklausoje (organizuojamoje jūsų savivaldybės), kurios nugalėtojas pasirodys dideliame muzikos festivalyje. Jūs žinote, kad pergalė šioje perklausoje gali būti jūsų didžioji galimybė išgarsėti.

### 1 ŽINGSNIS

Stebina tai, kad perklausa laimi Kotugnoso grupė, nors jūs manote, kad Kotugnoso pasirodymas labai prastas. Vėliau sužinosite, kad mero dukra groja jų grupėje.

- Ką darote?
- Ką veikia jūsų grupė?

### 2 ŽINGSNIS

Pasibaigus perklausiai, festivalio organizatorius praneša, kad jūsų grupė vis dar gali koncertuoti festivalyje, tačiau tik 15 minučių antroje popietinėje sesijoje.

- Ar jus tenkintų šis pasiūlymas?
- Ar sutiktumėte? Ar jūsų grupė sutiktų?

### 3 ŽINGSNIS

Jei būtumėte laimėjęs atranką, būtumėte gavęs piniginių prizą. Šį prizą iš valstybės lėšų skyrė miesto taryba. Šie pinigai būtų labai pravertę jūsų grupei, nes būtų leidę pagaliau nusipirkti stiprintuvą, kurio taip ilgai reikėjo.

- Ką manote, jei į samprotavimus įtrauksime šį elementą? Ką darytų jūsų grupė?

### 4 ŽINGSNIS

Festivalio organizatorius leidžia jums suprasti, kad jei dabar būsite "tylūs ir geri", tikrai laimėsite. kitais metais, nepriklausomai nuo to, kas dalyvaus konkurse.

- Ką pasirenkate daryti?

## Etinė dilema - UNIVERSITETAS

### KONTEKSTAS



Profesorius paprašė jūsų surengti seminarą disertacijos tema. Jūs ja labai didžiuojatės ir seminarą bei medžiagą parengėte labai profesionaliai ir su užsidegimu.

Dėl geros reklamos socialiniuose tinkluose dalyvauja daug dalyvių, kurie aktyviai prisideda prie renginio, taip sukurdami tvirtą bendradarbiavimo ir darnos atmosferą tarp jų ir jūsų. Tavo dėstytojas tuo labai džiaugiasi ir pasako, kad seminaro tema bus neatsiejama pirmakursių egzamino dalis ir kad turėsi dalyvauti juos vertinant.

### 1 ŽINGSNIS

Mokiniai nusprendžia sukurti diskusijų grupę (greitųjų žinučių programą), kad galėtų keistis idėjomis ir palaikyti ryšį. Jie prašo jūsų prie jos prisijungti, kad galėtumėte juos palaikyti jų darbe. Tačiau žinote, kad per egzaminą taip pat turėsite juos įvertinti.

- Ar sutinkate dalyvauti diskusijų grupėje, ar atsisakote?
- Jei taip, ar nustatytumėte kokias nors sąlygas?
- Ar pateikiate alternatyvų pasiūlymą?

### 2 ŽINGSNIS

Seminare dalyvavęs studentas patraukė jūsų dėmesį: jis labai domisi ir išmano seminaro temą, be to, yra labai patrauklus. Jie pakviečia jus nueiti išgerti.

- Kaip elgtumėtės?

*(Sutikti/pasiūlyti išeiti į lauką su kitais kurso dalyviais → 3 žingsnis / atsisakyti → 6 žingsnis)*

### 3 ŽINGSNIS

Kartu nuėjote į užėigą išgerti alaus. Susitikimas buvo labai malonus. Bendraudami sužinojote, kad abu esate vieniši. Kitą dieną iš jų gaunate keletą žinučių apie tai, koks gražus buvo vakaras. Vėliau vakare labai neoficialiame elektroniniame laiške jie atsiunčia jums labai įdomių pastabų ir pasiūlymų dėl jūsų seminaro temų, tačiau taip pat praneša, kad dėl asmeninių problemų baiminasi, jog turi labai mažai laiko pasiruošti egzaminui. Konkrečiai jie klausia: "Negaliu sau leisti neišlaikyti egzamino. Jei galėčiau bent bendrais bruožais žinoti, ko profesorius klaus... Kaip galėčiau tai padaryti, ar žinote?", šalia klausimo ženkle pridėdamas mažą širdelę.

- Ką atsakysite?

*(Sutinkate jiems padėti → 4 žingsnis / Atsisakote padėti → 5 žingsnis)*

### 4 ŽINGSNIS

Universitete visiems akivaizdu, kad tarp jūsų ir šio asmens užsimezgė kažkas daugiau nei draugystė, ir jūs nieko neslepiate. Studentai apie tai kalba, o žinios taip pat



pasiekia profesorių, kuris pakviečia jus į susitikimą. Jie iš karto nusivilia jumis ir kaltina jūsų elgesį neprofesionalumu. Jie abejoja, ar esate tinkamas vesti seminarus ir padėti jiems laikyti egzaminus.

- Kaip elgiatės dabar?

(Po šio žingsnio → 4.1 žingsnis.)

#### 4.1 ŽINGSNIS.

Profesorius jums ką tik griežtai papeikė, o jūs išeinatė iš jo kabineto užsidengę uodegą ir pasiryžę nutraukti santykius, nors tas žmogus jums labai patinka.

Kai tik atsidersite už profesoriaus kabineto ribų, iš patrauklios studentės gausite žinutę: "Kur tu esi? Noriu su tavimi pasimylėti".

- Ką darote?

### PABAIGA

---

#### 5 ŽINGSNIS

Universitete visiems akivaizdu, kad tarp jūsų ir šio asmens užsimezgė kažkas daugiau nei draugystė. Norėdamas nutraukti gandus, nusprendi nutraukti visus ryšius ir parašai jam žinutę, kad nesimatytumėte, "bent jau kol išlaikysite egzaminą". Jokio atsakymo nesulaukiate.

Staiga profesorius iškviečia jus į susitikimą: jis yra labai nustebęs ir nusivylęs jūsų elgesiu. Jie gerai pažįsta šį asmenį ir žino, kad jis yra labai gabus ir kad jūs dirbate tomis pačiomis temomis. Tuo metu jie jums šnibžda: "Argi nežinote, kad jis yra skyriaus vadovo sūnus (dukra)? Neatsitiktinai jie dalyvavo jūsų seminare". Ir priduria: "Tau bus gerai išmokti teisingai žaisti kortomis, jei nori daryti akademinę karjerą".

- Kaip į tai reaguojate?

#### 5.1 ŽINGSNIS

Profesoriaus žodžiai jus suglumino, nes suprantate, kad santykiai su šiuo žmogumi padėtų jums atverti daugybę durų, tačiau iki šiol visada manėte, kad vienintelė geros karjeros priemonė yra jūsų kompetencija. Kita vertus, visada viešai gyrėtės, kad jums niekada nereikėjo nieko prašyti. Taigi klausiate savęs: "O kas, jei tai nepavyks? Kas, jei mane kaip nors šantažuos? O kaip bus su mano įvaizdžiu visuomenėje?".

Kol galvojate apie tai, iš patrauklaus studento gaunate žinutę: "Kur ar esate? Noriu su tavimi pasimylėti".

- Ką darote?

### PABAIGA

---

#### 6 ŽINGSNIS



Kitą dieną profesorius pakviečia jus į susitikimą: juos pasiekė gandai ir jie žino, kad atsisakėte patrauklios studentės kvietimo. Jie klausia tavęs, kodėl taip pasielgei, ir staiga tau sušnabžda: *Argi nežinote, kad tai katedros vedėjo sūnus ar dukra? Jie neatsitiktinai dalyvavo jūsų seminare*". Ir dar priduria: *"Būtų gerai, kad išmoktum teisingai žaisti kortomis, jei nori daryti akademinę karjerą"*.

- Kaip į tai reaguojate?

## PABAIGA

## Etinė dilema - SAVANORYSTĖ

### KONTEKSTAS

Esate asociacijos "5-W" (We Want a World Without Waste - Norime pasaulio be atliekų), užsiimančios pilietine stebėseną, koordinatorius. "5-W" yra jūsų savivaldybės sargas, kuris, naudodamasis duomenimis, iš apačios į viršų tikrina, ar saugoma aplinka. "5-W" yra labai gerai žinoma ir tai suteikia jums didelį prestižą.

### 1 ŽINGSNIS

Jūsų savivaldybė gauna kitos asociacijos "*Šeštadienio karštinė ateičiai*" apdovanojimą kaip "Geriausia administracija, besirūpinanti aplinka". Priešingai, jūsų asociacija "5-W" jau seniai pasmerkė savivaldybę, kad ji neskiria pakankamai dėmesio aplinkai ir skaidrumui. Tačiau "5-W" ir "*Šeštadienio karštinė ateičiai*" yra daugelio europinių projektų partneriai, taip pat "Erasmus+" projekto "Aplinkos monitoriai" partneriai.

- Kaip elgtės su asociacija "*Šeštadienio karštinė ateičiai*"?
- Kaip elgtųsi jūsų asociacija?

### 2 ŽINGSNIS

Dėl "5-W" matomumo pažįstate savo savivaldybės politikus ir pareigūnus, su kuriais galite užmegzti teigiamus ir naudingus santykius. Esant tokiems geriems santykiams, savivaldybė siūlo jums bendradarbiauti. Bendradarbiaudami dirbtumėte vien tik aplinkosaugos sektoriuje, tomis temomis, kurios yra jūsų stebėsenos objektas. Dėl šios sąlygos šis pasiūlymas jums yra puiki galimybė.

- Ar priimtumėte pasiūlymą? Kokiomis sąlygomis?
- Kaip elgtumėtės su savo asociacija?

*(Jei sutinkate su pasiūlymu → 3 žingsnis / Jei atsisakote pasiūlymo → 4 žingsnis)*

### 3 ŽINGSNIS



Nusprendžiate priimti pasiūlymą. Kai kurie naujieji kolegos keistais žodžiais jums leidžia suprasti, kad būtų geriau, jei įtikintumėte "5-W" nustoti stebėti aplinką, nes dabar jūs tapote garantu iš vidaus. Lifte mero sekretorė jums šnabžda: *"Jei jie ir toliau stebi, matyt, tai reiškia, kad jūsų bendradarbiai jums nepasitiki"*.

- Kaip elgtumėtės?

### 3.1 ŽINGSNIS

Vieną dieną "5-W" aptinka neskaidrią situaciją. Nepaisant daugybės užklausų savivaldybei, su kuria dirbate, ne visus duomenis galima rasti internete, kaip turėtų būti pagal įstatymus. Asmuo, atsakingas už šį aplaidumą, yra jūsų kolega. Su juo palaikote gerus santykius, taip pat žinote, kad pastaruoju metu jis t u r è j o daug šeimyninių problemų. Tačiau asociacija prašo jūsų padaryti viešą pareiškimą, kuriame būtų pranešta apie šį neatitikimą.

- Kaip elgtumėtės?

### PABAIGA

---

### 4 ŽINGSNIS

Nusprendėte atsisakyti pasiūlymo. Todėl toks pat pasiūlymas pateikiamas nekompetentingam asmeniui, kuris nekreipia dėmesio į skaidrumą ir teisėtumą. Socialiniuose tinkluose "5-W" smerkia šį faktą. Meras labai supyksta: sutapatindamas jus su asociacija, viešame pranešime sako, kad kadangi atsisakėte bendradarbiauti su administracija, neturite teisės skųstis.

- Kaip elgtumėtės?
- Kaip elgtūsi jūsų asociacija?

### 4.1 ŽINGSNIS

Vieną dieną "5-W" aptinka neskaidrią situaciją: nepaisant daugybės užklausų savivaldybei, ne visus duomenis galima rasti internete, kaip turėtų būti pagal įstatymą. Už šį neveikimą atsakingas asmuo yra jūsų šeimos narys, su kuriuo palaikote gerus santykius. Asociacija prašo jūsų padaryti viešą pareiškimą, kuriame būtų pranešta apie šį neatitikimą.

- Kaip elgtumėtės?

### PABAIGA

